

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
Управління Служби безпеки України у Волинській області
Слідчий відділ
проспект Василя Мойсея, 4, м. Луцьк, 43005, тел. (0332) 24-22-10
www.ssu.gov.ua. Код ЄДРПОУ 20001487

ПОВІДОМЛЕННЯ
про підозру

місто Луцьк

«21» листопада 2022 року

Старший слідчий в ОВС слідчого відділу Управління Служби безпеки України у Волинській області підполковник юстиції Максимчук Тарас Юрійович, розглянувши матеріали досудового розслідування у кримінальному провадженні № 2202203000000114, та встановивши наявність достатніх доказів для повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, відповідно до ст.ст. 42, 276, 277, 278 КПК України, -

ПОВІДОМИВ:

Романюк Наталії Сергіївни, 01.06.1984 року народження, уродженці міста Волноваха Донецької області, проживаючій за адресою: Донецька область, місто Волноваха, вулиця Менделєєва, 23/35, громадянці України,-

про те, що вона підозрюється у державній зраді, тобто діянні умисно вчиненому громадянином України на шкоду суверенітету, територіальній цілісності та недоторканості, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України: перехід на бік ворога в період збройного конфлікту, наданні представникам іноземної держави допомоги в проведенні підривної діяльності проти України, вчинених в умовах воєнного стану, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 111 КК України, що мало місце за наступних обставин.

Так, Статтями 1 та 2 III Конвенції про відкриття воєнних дій від 18.10.1907, яка вступила в дію 26.01.1910 та 07.03.1955 визнана СРСР, правонаступником якого є російська федерація (надалі - рф), передбачено, що військові дії між державами не повинні починатися без попереднього та недвозначного попередження у формі або мотивованого оголошення війни, або ультиматуму з умовним оголошенням війни. Про існування стану війни має бути без зволікання оповіщено нейтральним державам, і він матиме для них дійсну силу лише після отримання оповіщення.

У преамбулі Декларації про державний суверенітет України від 16.07.1990 (далі - Декларація) вказано, що Верховна Рада Української Радянської

Соціалістичної Республіки проголошує державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах.

Відповідно до розділу V Декларації, територія України в існуючих кордонах є недоторканною і не може бути змінена та використана без її згоди.

Верховною Радою Української Радянської Соціалістичної Республіки 24.08.1991 схвалено Акт проголошення незалежності України, яким урочисто проголошено незалежність України та створення самостійної української держави - України. Згідно з указаним документом, територія України є неподільною та недоторканною.

Незалежність України визнали держави світу, серед яких і російська федерація.

Згідно з пунктами 1, 2 Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 05.12.1991 російська федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтвердили Україні своє зобов'язання згідно з принципами Заключного акта Наради з безпеки та співробітництва в Європі від 01.08.1975 поважати незалежність і суверенітет та існуючі кордони України, зобов'язалися утримуватися від загрози силою чи її використання проти територіальної цілісності чи політичної незалежності України, і що ніяка їхня зброя ніколи не буде використовуватися проти України, крім цілей самооборони, або будь-яким іншим чином згідно зі Статутом ООН.

Відповідно до пунктів 3, 8 Меморандуму про підтримку миру та стабільності в Співдружності Незалежних Держав від 10.02.1995, що укладений між державами СНД, серед яких є Україна та російська федерація, держави підтвердили непорушність існуючих кордонів один одного та зобов'язалися виступати проти будь-яких дій, що підривають їхню непорушність, а також вирішувати усі суперечки, що виникають з питань кордонів і територій, тільки мирними засобами. Держави також зобов'язалися не підтримувати на території інших держав-учасниць сепаратистські рухи, а також сепаратистські режими, якщо такі виникнуть; не встановлювати з ними політичних, економічних та інших зв'язків; не допускати використання ними територій і комунікацій держав-учасниць Співдружності; не надавати їм економічної, фінансової, військової та іншої допомоги.

Відповідно до положень Статуту ООН і зобов'язань згідно із Заключним актом Наради з безпеки і співробітництва в Європі, Україна та російська федерація уклали 31.05.1997 Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і російською федерацією (ратифікований Законом України від 14.01.1998 № 13/98-ВР та Федеральним Законом російської федерації від 02.03.1999 № 42-ФЗ). Відповідно до статей 2 - 3 зазначеного Договору, російська федерація зобов'язалася поважати територіальну цілісність України, підтвердила непорушність існуючих між ними кордонів та зобов'язалася будувати відносини одна з одною на основі принципів взаємної поваги, суверенної рівності, територіальної цілісності, непорушності кордонів,

мирного врегулювання спорів, незастосування сили або погрози силою, у тому числі економічні та інші способи тиску, права народів вільно розпоряджатися своєю долею, невтручання у внутрішні справи, додержання прав людини та основних свобод, співробітництва між державами, сумлінного виконання взятих міжнародних зобов'язань, а також інших загальновизнаних норм міжнародного права.

Відповідно до опису і карти державного кордону, які є додатками до Договору між Україною та російською федерацією про українсько-російський державний кордон від 28.01.2003 (ратифікований російською федерацією 22.04.2004), територія Автономної Республіки Крим, м. Севастополя, Донецької і Луганської областей відноситься до території України.

Статтями 1 - 2 Конституції України визначено, що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою. Суверенітет України поширюється на всю її територію, яка в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою.

Згідно зі статтею 5 Конституції України, носієм суверенітету та єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами.

Відповідно до статті 68 Конституції України кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей.

Статтею 73 Конституції України визначено, що виключно всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України.

Відповідно до статей 132 - 134 Конституції України територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території. До складу України входять: Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області, міста Київ та Севастополь. Місто Севастополь має спеціальний статус, Автономна Республіка Крим (далі - АР Крим) є невід'ємною складовою частиною України і в межах повноважень, визначених Конституцією України, вирішує питання, віднесені до її відання.

Незважаючи на вищевикладене, 21.02.2022 російською федерацією визнано так звані «донецьку народну республіку» та «луганську народну республіку» незалежними державами.

«президент» російської федерації, реалізуючи злочинний план, направив 22.02.2022 до ради федерації звернення про використання збройних сил російської федерації (надалі - зс рф) за межами рф, яке було задоволено.

Надалі «президент» російської федерації оголосив 24.02.2022 про рішення розпочати так звану військову операцію в Україні.

Після цього збройними силами російської федерації, які діяли за наказом керівництва рф і зс рф, здійснено пуск крилатих та балістичних ракет по аеродромах, військовим штабам і складам Збройних сил України, а також підрозділами збройних сил та інших військових формувань рф 24.02.2022 здійснено вторгнення на територію суверенної держави Україна через державний кордон України, який проходить територіями Автономної республіки Крим, Донецької, Луганської, Харківської, Херсонської, Миколаївської, Сумської, Чернігівської та інших областей, і здійснили збройний напад на державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, військові частини, інші об'єкти, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення, окупували частину вказаної території, чим вчинили дії з метою зміни меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, що продовжується по теперішній час і призводить до загибелі значної кількості людей та інших тяжких наслідків.

Відповідно до Концепції (основ державної політики) національної безпеки України національна (у тому числі державна) безпека України передбачає відсутність загрози у сферах: політичній, економічній, соціальній, війсьній, екологічній, науково-технологічній, інформаційній, і полягає зокрема: у безпеці конституційного ладу і державного суверенітету України, невтручанні у внутрішні справи України з боку інших держав, відсутності сепаратистських тенденцій в окремих регіонах та у певних політичних сил в Україні, непорушення принципу розподілу влади, злагодженості механізмів забезпечення законності і правопорядку (в політичній сфері); у відсутності проблем ресурсної, фінансової та технологічної залежності національної економіки від інших країн, невідпливи за межі України інтелектуальних, матеріальних і фінансових ресурсів (в економічній); у відсутності посягань на державний суверенітет України та її територіальну цілісність (у війсьній); у відсутності науково-технологічного відставання від розвинутих країн (у науково-технологічній); у невитоці інформації, яка становить державну та іншу передбачену законом таємницю, а також конфіденційної інформації, що є власністю держави (в інформаційній сфері).

Державна безпека - це відсутність загрози, стан захищеності життєво-важливих інтересів держави від внутрішніх і зовнішніх загроз в усіх вказаних вище сферах життєдіяльності держави.

Суверенітет держави означає верховенство державної влади, її самостійність усередині країни та незалежність у міжнародних відносинах, яка може бути обмежена лише необхідністю виконувати договори і зобов'язання в галузі міжнародних відносин.

Територіальна цілісність держави передбачає, що всі складові території держави (адміністративно-територіальні одиниці) перебувають в нерозривному взаємозв'язку, характеризуються єдністю і не мають власного суверенітету.

Територіальна недоторканність - це захищеність території країни в існуючих кордонах від будь-яких посягань, що можуть стосуватися незаконної

Відповідно до ст.8 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» основними обов'язками посадових осіб місцевого самоврядування є: додержання Конституції і законів України, інших нормативно-правових актів, актів органів місцевого самоврядування; забезпечення відповідно до їх повноважень ефективної діяльності органів місцевого самоврядування; додержання прав та свобод людини і громадянина; збереження державної таємниці, інформації про громадян, що стала їм відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків, а також іншої інформації, яка згідно із законом не підлягає розголошенню; постійне вдосконалення організації своєї роботи, підвищення професійної кваліфікації; сумлінне ставлення до виконання службових обов'язків, ініціативність і творчість у роботі; шанобливе ставлення до громадян та їх звернень до органів місцевого самоврядування, турбота про високий рівень культури, спілкування і поведінки, авторитет органів та посадових осіб місцевого самоврядування; недопущення дій чи бездіяльності, які можуть зашкодити інтересам місцевого самоврядування та держави.

Статтею 11 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» передбачено, що громадяни України, які вперше приймаються на службу в органи місцевого самоврядування, у день прийняття відповідного рішення складають Присягу посадових осіб місцевого самоврядування. Особа, яка відмовилася від складення Присяги, вважається такою, що не вступила на посаду, а рішення про її призначення, обрання чи затвердження вважається таким, що втратило юридичну силу.

Незважаючи на скріплені присягою зобов'язання по додержанню Конституції та законів України, попереднє використання Романюк Н.С. свого статусу посадової особи органу місцевого самоврядування та відповідно отримання нею благ (заробітної плати, пільг), які забезпечували достатній життєвий рівень, остання, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер свого діяння, передбачаючи його суспільно небезпечні наслідки і бажаючи їх настання, з мотивів непогодження з політикою представників української державної влади, підтримуючи ідеї проросійської спрямованості, у т.ч. щодо подальшого розвитку України, виходячи з геополітичних інтересів російської федерації, які передбачають перебування України у сфері її впливу, будучи обізнаною про факт ведення вказаною державою агресивної війни проти України та проведення у зв'язку з цим з боку РФ підривної діяльності проти України, з метою завдання шкоди суверенітету, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній безпеці України, а також діючи з корисливою метою щодо отримання стабільних оплат за виконання роботи в інтересах окупаційної влади, встановленої російською федерацією за місцем її проживання, вчинила особливо тяжкий злочин проти основ національної безпеки - державну зраду.

Зокрема, з 11.03.2022 по даний час Волноваська міська територіальна громада, та ряд інших селищних, міських і сільських територіальних громад Волноваського району Донецької області перебувають під окупацією збройних сил російської федерації, що зафіксовано відповідним Переліком затвердженим

Наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 25.04.2022 № 75.

Під час указаної окупації, представники органів місцевого самоврядування та органів державної влади на місцях були примусово та незаконно відсторонені від виконання покладених на них обов'язків.

Відповідно до ст.9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», державні органи та органи місцевого самоврядування, утворені відповідно до Конституції та законів України, їх посадові та службові особи на тимчасово окупованій території діють лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Будь-які органи, їх посадові та службові особи на тимчасово окупованій території та їх діяльність вважаються незаконними, якщо ці органи або особи створені, обрані чи призначені у порядку, не передбаченому законом.

Всупереч указаним правовим нормам, починаючи з 11.03.2022, тобто після повної окупації міста Волноваха Донецької області військовослужбовцями збройних сил російської федерації, головний спеціаліст з питань управління комунальною власністю організаційного відділу виконавчого апарату Волноваської районної ради Романюк Н.С., діючи умисно на шкоду суверенітету, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності України, достовірно усвідомлюючи, що військовослужбовці зс рф шляхом збройної агресії, із застосуванням зброї незаконно вторглися на територію України через державні кордони України в Автономній Республіці Крим, Донецькій, Луганській, Харківській, Херсонській, Миколаївській, Сумській, Чернігівській та інших областях та здійснили напад на державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, військові частини, інші об'єкти, які мають важливе народногосподарське та оборонне значення, житлові масиви та інші цивільні об'єкти, з метою окупації України, маючи проросійську позицію, з власної ініціативи, вчинила в умовах воєнного стану перехід на бік ворога в період збройного конфлікту і надала представникам окупаційних військ зс рф та їх представникам допомогу в проведенні підривної діяльності проти України.

Зокрема, на виконання свого злочинного умислу, спрямованого на перехід на бік ворога, з метою завдання шкоди обороноздатності та державній безпеці України, будучи громадянкою України, з власної ініціативи, зраджуючи Присязі посадової особи місцевого самоврядування, Романюк Н.С., з 24.02.2022 та не пізніше 15.08.2022, перебуваючи на окупованій території Волноваського району Донецької області, більш точний час та місце досудовим розслідуванням не встановлені, перейшла на бік ворога в період збройного конфлікту в умовах воєнного стану, що виразилось у добровільному поступленні на службу до незаконного органу влади окупаційної адміністрації держави-агресора - «адміністрації Волноваського району донецької народної республіки», на так звану посаду «начальника відділу агропромислового комплексу, торгівлі, побутового обслуговування та захисту прав споживачів управління економіки і торгівлі адміністрації Волноваського району донецької народної республіки».

Крім того, на виконання свого злочинного умислу, спрямованого на надання допомоги окупаційним військам зс рф та її представникам на території Волноваського району Донецької області допомоги в проведенні підривної діяльності проти України, з метою завдання шкоди обороноздатності та державній безпеці України, просуваючи ідеї проросійської спрямованості, з метою дискредитації дій української влади, а також для подальшого встановлення у Волноваському районі окупаційної влади, штучного створення у його мешканців хибних уявлень про благі наміри окупаційних військ та незворотного і стабільного існування на теренах Донецької області влади рф та ідей «російського світу», Романюк Н.С. з 24.02.2022 та не пізніше 12.06.2022, перебуваючи на окупованій території Волноваського району Донецької області, більш точний час та місце досудовим розслідуванням не встановлено, взяла участь у агітаційному заході - святкуванні «дня росії».

Так, Романюк Н.С., спільно з іншими невстановленими громадянами у цивільному одязі та військових одностроях, окремі з яких тримали при собі та мали на одязі зображення державного прапора та державного герба рф, а також стилізованого знаку «Z», в урочистій обстановці, вишикувавшись у імпровізовану шеренгу з рівнянням на прапор російської федерації та «прапор донецької народної республіки», прослуховували аудіофонограму «гімну донецької народної республіки», тим самим, використовуючи своє попереднє становище представника органу владних повноважень Волноваського району та відповідно підтримуючи в такий спосіб факт окупації, як безповоротне встановлення окупаційної влади, створювала у місцевого мирного населення хибне уявлення легітимності такої псевдо влади.

Вона ж, вступивши у злочинну змову з представниками держави-агресора, її збройних формувань та окупаційної адміністрації держави агресора щодо співпраці до невизнання поширення державного суверенітету України на тимчасово окуповані території Донецької області та встановлення окупаційних органів влади на цій території, поширення окупаційною владою інформаційної діяльності з цього приводу, добровільно обіймаючи адміністративну посаду «начальника відділу агропромислового комплексу, торгівлі, побутового обслуговування та захисту прав споживачів Управління економіки і торгівлі» в незаконно створеному псевдо органі - «адміністрації Волноваського району донецької народної республіки», та надалі заручившись підтримкою інших членів окупаційних органів рф, з метою утвердження окупаційної влади та створення у мешканців Волноваського району хибного уявлення про начебто належне функціонування незаконної «адміністрації Волноваського району донецької народної республіки» під впорядкуванням російської федерації, взяла участь в удаваному контрольно-ревізійному заході - «рейді» щодо суб'єктів торговельної діяльності міста Волноваха.

Зокрема, Романюк Н.С. з 24.02.2022 та не пізніше 15.08.2022, перебуваючи на окупованій території Волноваського району Донецької області, більш точний час та місце досудовим розслідуванням не встановлено, разом із іншими невстановленими громадянами - членами незаконних органів влади рф створених на окупованій території Донецької області, діючи нібито від імені

легітимних органів влади держави-окупанта, що реалізують регуляторну політику в сфері роздрібної торгівлі, відвідувала суб'єктів підприємницької діяльності, нібито реалізуючи так звану перевірку останніх на предмет наявності в асортименті соціально значущих продуктів та їх вартості.

Таким чином, своїми діями, які виразилися у державній зраді, тобто в умисно вчиненому громадянином України діянні на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України у формі переходу на бік ворога в період збройного конфлікту, наданні іноземній державі або її представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України, вчиненому в умовах воєнного стану, Романюк Наталія Сергіївна вчинила кримінальне правопорушення, передбачене частиною 2 статті 111 КК України.

Старший слідчий в ОВС слідчого відділу
Управління СБУ у Волинській області
підполковник юстиції

Тарас Юрійович Максимчук

«П О Г О Д Ж Е Н О»

Прокурор у кримінальному провадженні -
начальник відділу нагляду за додержанням
законів органами СБУ та
Державної прикордонної служби
Волинської обласної прокуратури

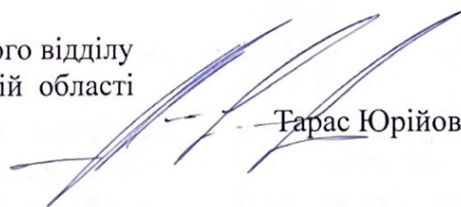
Анатолій Якович Семенюк

Підозрюваному роз'яснено, що згідно ст.42 КПК України він має право:

1. знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють, обвинувачують;
2. бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені цим Кодексом, а також отримати їх роз'яснення;
3. на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;
4. не говорити нічого з приводу підозри проти нього, обвинувачення або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
5. давати пояснення, показання з приводу підозри, обвинувачення чи в будь-який момент відмовитися їх давати;
6. вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
7. у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою - на негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 Кримінального процесуального кодексу України;

8. збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
9. брати участь у проведенні процесуальних дій;
10. під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
11. застосовувати з додержанням вимог цього Кодексу технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосовування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);
12. заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
13. заявляти відводи;
14. ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 Кримінального процесуального кодексу України, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 Кримінального процесуального кодексу України;
15. одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;
16. оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому цим Кодексом;
17. вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердилися;
18. користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.
19. підозрюваний, обвинувачений мають також інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом.
20. підозрюваний, обвинувачений, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Про підозру повідомив, повідомлення про підозру
вручив та права роз'яснив:
старший слідчий в ОВС слідчого відділу
Управління СБУ у Волинській області
підполковник юстиції

Тарас Юрійович Максимчук

ПАМ'ЯТКА
про процесуальні права та обов'язки підозрюваної
Романюк Наталії Сергіївни

Конституція України

Стаття 28. Кожен має право на повагу до його гідності.

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню. Жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим досліддам.

Стаття 29. Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність.

Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.

У разі нагальної необхідності запобігти злочинові чи його припинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою.

Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника.

Кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити в суді своє затримання.

Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого.

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Стаття 56. Кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади,

органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Стаття 59. Кожен має право на правову допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Для забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах в Україні діє адвокатура.

Стаття 62. Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину.

Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

У разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну і моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням.

Стаття 63. Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

Підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на захист.

Засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлені вироком суду.

Положення про порядок короткочасного затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочину

Стаття 10. Права та обов'язки затриманих.

Особи, затримані за підозрінням у вчиненні злочину, мають право:

- знати, в чому їх підозрюють;
- вимагати перевірки прокурором правомірності затримання; про заявлену вимогу адміністрація місця тримання затриманих негайно повідомляє прокурора;
- оскаржити дії особи, яка провадить дізнання, слідчого або прокурора, давати пояснення і заявляти клопотання;
- звертатися зі скаргами і заявами в державні органи, громадські організації і до службових осіб у порядку, встановленому статтею 13 цього Положення;
- користуватися своїм одягом і взуттям, а також іншими необхідними предметами і речами, перелік яких визначається Правилами внутрішнього розпорядку в місцях тримання затриманих.

Особи, затримані за підозрінням у вчиненні злочину, зобов'язані додержувати вимог цього Положення і Правил внутрішнього розпорядку в місцях тримання затриманих.

Закон України «Про попереднє ув'язнення»

Стаття 9. Права осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, мають право:

- на захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або взяття під варту, а також на повідомлення під час взяття під варту підстав та мотивів взяття під варту, оскаржувати їх у суді, отримати в друкованому вигляді роз'яснення положень статей 28, 29, 55, 56, 59, 62 та 63 Конституції України, цієї статті та інших прав затриманих або взятих під варту, встановлених законом, у тому числі права здійснювати захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або арешту (взяття під варту) особи, права відмовитися від надання будь-яких пояснень або свідчень до прибуття захисника;
- знайомитися з правилами тримання під вартою;
- на щоденну прогулянку тривалістю одна година. Вагітним жінкам і жінкам, які мають при собі дітей, неповнолітнім, а також хворим з дозволу лікаря та за їх згодою тривалість щоденної прогулянки встановлюється до двох годин;
- одержувати передачі або посилки та грошові перекази і передачі;
- купувати протягом місяця за безготівковим розрахунком продукти харчування і предмети першої необхідності на суму до одного мінімального розміру заробітної плати та без обмежень письмове приладдя, газети, книги через торговельну мережу на замовлення;
- користуватися власним одягом і взуттям, мати при собі документи і записи, що стосуються кримінального провадження;
- користуватися телевізорами, одержаними від родичів або інших осіб, настільними іграми, газетами і книгами з бібліотеки місця попереднього ув'язнення та придбаними через торговельну мережу;
- на душпастирську опіку, що здійснюється священнослужителями (капеланами);
- відправляти в індивідуальному порядку релігійні обряди і користуватися релігійною літературою та властивими їх віруванню предметами релігійного культу, виготовленими з малоцінних матеріалів, якщо при цьому не порушується встановлений у місцях попереднього ув'язнення порядок, а також не обмежуються права інших осіб;
- на восьмигодинний сон в нічний час, під час якого не допускається залучення до участі в процесуальних та інших діях, за винятком невідкладних випадків;
- звертатись із скаргами, заявами та листами до Європейського суду з прав людини, а також інших відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, до уповноважених осіб таких міжнародних організацій, державних органів і службових осіб у порядку, встановленому статтею 13 цього Закону.

Взяті під варту жінки вправі мати при собі дітей віком до трьох років.

Взяті під варту молоді громадяни (віком від 14 до 35 років) мають право на отримання психолого-педагогічної допомоги від спеціалістів центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Осіб, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі, в разі обрання щодо них запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою у зв'язку з іншим кримінальним провадженням або в разі прийняття рішення про тимчасову видачу іншій державі, тримають відповідно до правил, установлених цим Законом. Одержання цими особами посилок і передач, а так само купівля ними продуктів харчування і предметів першої необхідності здійснюються в порядку, встановленому Кримінально-виконавчим кодексом України для рівня безпеки виправної колонії, призначеного їм центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань.

Перелік продуктів харчування і предметів першої необхідності, які забороняється передавати особам, взятим під варту, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, Міністерством оборони України.

Стаття 10. Обов'язки осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, зобов'язані:

- додержувати порядку, встановленого в місцях попереднього ув'язнення, і виконувати законні вимоги адміністрації;
- дотримувати санітарно-гігієнічних правил, мати охайний зовнішній вигляд, постійно підтримувати чистоту в камері;
- бути ввічливими до працівників місця попереднього ув'язнення, а також поміж собою; не вступати в суперечки з представниками адміністрації, не принижувати їх гідність, не протидіяти виконанню ними своїх обов'язків;
- бережливо ставитися до інвентаря, обладнання та іншого майна місця попереднього ув'язнення.

Кримінальний процесуальний Кодекс України

Стаття 42. Підозрюваний, обвинувачений

Підозрюваний, обвинувачений має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють, обвинувачують;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені цим Кодексом, а також отримати їх роз'яснення;
- 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;

4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього, обвинувачення або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;

5) давати пояснення, показання з приводу підозри, обвинувачення чи в будь-який момент відмовитися їх давати;

6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;

7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою - на негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 цього Кодексу;

8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;

9) брати участь у проведенні процесуальних дій;

10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;

11) застосовувати з додержанням вимог цього Кодексу технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);

12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;

13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 цього Кодексу, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 цього Кодексу;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому цим Кодексом;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердилися;

18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, обвинувачений мають також інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом.

Підозрюваний, обвинувачений, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний зобов'язаний:

1) прибути за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк - заздалегідь повідомити про це зазначених осіб;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду;

4) надавати достовірну інформацію представнику персоналу органу пробачії, необхідну для підготовки досудової доповіді.

Підозрюваному, обвинуваченому вручається пам'ятка про його процесуальні права та обов'язки одночасно з їх повідомленням особою, яка здійснює таке повідомлення.

Пам'ятку вручив та права роз'яснив:
старший слідчий в ОВС слідчого відділу
УСБУ у Волинській області

Тарас МАКСИМЧУК